

HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi
HAK-İŞ International Journal of Labour and Society

Cilt: 10, Yıl: 10, Sayı: 28
2021/3

HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi
HAK-İŞ International Journal of Labour and Society

Cilt: 10, Yıl: 10, Sayı: 28 / 2021 (3) /ISSN: 2147-3668/E-ISSN:2587-103X

Sahibi / Owner:

HAK-İŞ Konfederasyonu Adına

Mahmut Arslan

Genel Başkan

Editör / Editor

Dr. Osman Yıldız

Alan Editörleri / Associate Editors

Prof. Dr. Tahir Hanalioğlu, Doç. Dr. Mehmet Merve Özaydın

Editör Yardımcısı / Assistant Editor

Dr. Ömer Can Çevik

Akademik Danışman / Academic Advisor

Prof. Dr. Mehmet Karataş

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Responsible Editor

Av. Hüseyin Öz

Yayın Koordinatörü / Publications Coordinator

Yusuf Sunar

Yayın Türü: Dört Aylık, Ulusal Süreli Yayın

Yayın Dili: Türkçe-İngilizce

Baskı: Başak Matbaacılık Tanıtım Hizmetleri İthalat İhracat A.Ş.

Macun Mahallesi Anadolu Bulvarı Meka Plaza No.5/7, Yenimahalle/Ankara

Sertifika No:51529

Baskı/Yayın Tarihi : Aralık 2021/**Printed in:** December 2021

DergiPark: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hakisderg/>

Web: www.hakisemekvetoplum.org.tr

Dergi Yönetim Merkezi

HAK-İŞ Konfederasyonu

Tunus Caddesi No: 37 Kavaklıdere/06680 Ankara

Tel: +90 312 417 80 02 Faks: +90 312 425 05 52

W: www.hakis.org.tr

E-mail: hakis@hakis.org.tr

Hazırlık ve İçerik Danışmanlığı

Preparation and Content Consultancy

ADAMOR Toplum Araştırmaları Merkezi

Tel: 0312 285 53 59/Faks: 0312 285 53 99

W: www.adamor.com.tr

E-mail: hakisdergi@gmail.com

HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, yılda üç sayı yayımlanan hakemli bir dergidir.

Yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Yazıların tüm hakları dergiye aittir.

HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, **ASOS (Akademia Sosyal Bilimler İndeksi)**, **SOBİAD**, **İDEALONLİNE** ve **ARASTIRMAX Bilimsel Yayın İndeksi** tarafından taranmaktadır.

*

HAK-İŞ International Journal of Labour and Society is a refereed journal which is published three times a year. The responsibility of published articles belongs to the authors. The rights of the published articles belong to the journal. **HAK-İŞ International Journal of Labour and Society** is searched through **ASOS (Akademia Social Sciences Index)**, **SOBİAD İDEALONLİNE** and **ARASTIRMAX**.

Uluslararası Danışma Kurulu International Advisory Board*

- Adem Esen, İstanbul Üniversitesi
Adem Sözüer, İstanbul Üniversitesi
Adnan Karaismailoğlu, Kırıkkale Üniversitesi
Alâattin Karaca, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Ali Şafak, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Alpay Hekimler, Namık Kemal Üniversitesi
Bırol Akgün, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Bronisław Sitek, SWPS University of Social Sciences in Warsaw
Celalettin Vatandaş, Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fatih Uşan, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Fevzi Demir, Yaşar Üniversitesi
Ieva Deviatnikovaitė, Mykolas Romeris University
Iwona Barbara Florek, Alcide De Gasperi University of Euroregional Economy in Jozefow
İbrahim Erol Kozak, Karatay Üniversitesi
İsmail Hakkı Genç, American University of Sharjah
Jakub Szczerbowski, SWPS University of Social Sciences in Warsaw
Jana Volochova, Josif Safarik University in Kosice
Jolanta Bieliauskaitė, European Humanities University
Lucia Rozova, Josif Safarik University in Kosice (Slovakia)
Maciej Rzewuski, University of Warmia nad Mazury in Olsztyn
Magdalena Rzewuska, University of Warmia nad Mazury in Olsztyn
Magdalena Sitek, Alcide De Gasperi University of Euroregional Economy in Jozefow
Mehmet Karataş, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Natalija Valavičienė, European Humanities University
Necati Engeç, South Carolina State University
Paweł Sitek, University of Economics and Human Sciences in Warsaw
Refik Korkusuz, 9 Eylül Üniversitesi
Susran Erkan Eroğlu, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Şennur Özdemir, Ankara Üniversitesi
Şükrü Karatepe, T.C. Cumhurbaşkanlığı
Vedat Bilgin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Yasin Aktay, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Yavuz Atar, İbn Haldun Üniversitesi
Zakir Avşar, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
*Ada göre alfabetik sırada *In alphabetical order by name*

Hakem Kurulu / Editorial Board*

- Abdulkadir Şenkal, Kocaeli Üniversitesi • Adnan Mahiroğulları, Cumhuriyet Üniversitesi
Ahmet Özcan, Çankırı Karatekin Üniversitesi • Ahmet Tak, Çankırı Karatekin Üniversitesi • Aşkın Keser, Uludağ Üniversitesi • Banu Uçkan, Anadolu Üniversitesi • Burhanettin Duran, İbn Haldun Üniversitesi • Cengiz Anık, Marmara Üniversitesi • Erdal Karagöl, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi • Erdinç Yazıcı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi • Faruk Sapançalı, Dokuz Eylül Üniversitesi • Fatmagül Bertkay, İstanbul Üniversitesi • H. Yunus Taş, Yalova Üniversitesi
Orçun İmga, Polis Akademisi • Tekin Akgeyik, İstanbul Üniversitesi • Bünyamin Bacak, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi • Emel İslamoğlu, Sakarya Üniversitesi • Fatih Tayfur, ODTÜ • İbrahim Yenen, Kastamonu Üniversitesi • İdiris Demirel, İbrahim Çeçen Üni. • Mehmet Merve Özyayın, Ankara Hacı Bayram Veli Üni. • Mustafa Altunoğlu, Anadolu Üniversitesi • Münir Dedeoğlu, Karabük Üniversitesi • Osman Özkul, Sakarya Üniversitesi • Yavuz Bayram, Trabzon Üniversitesi
Zafer Çelik, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi • Murat Yılmaz, T.C. Cumhurbaşkanlığı • Nergis Dama, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

*Ada göre alfabetik sırada *In alphabetical order by name*

YAYIN İLKELERİ

- Çalışma hayatının önemli kurumlarından biri olan **HAK-İŞ Konfederasyonu** tarafından yayımlanan **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, gelen makalelerin herşeyden önce bilimsel yeterlilik kriterlerine uygun hazırlanmış olup olmadığına bakar.
- **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi** aynı zamanda, hazırlanan makalelerde çalışma hayatı alanında faaliyet yürüten kurumlara ilişkin görüşlerin objektif olarak yansıtılmasına büyük önem vermektedir.
- **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, disiplinlerarası bir yaklaşımla çalışma hayatı, toplum, siyaset, ekonomi ve sosyal politika kavramlarını merkez alarak hazırlanan çalışmaların yer aldığı hakemli bir dergidir. Dergi **dört aylık** olmak üzere yılda üç (3) kez yayımlanır.
- **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'nin yayım dili Türkçe'dir. Bununla birlikte, yaygın kullanıma sahip dillerde yazılmış makaleler de kabul edilir. Bu makaleler orijinal biçimleriyle ya da Türkçe'ye çevrilerek kullanılır.
- Dergide yayımlanan yazıların daha önce hiçbir yayın organında yayımlanmamış, ilk defa **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'nde yayımlanıyor olması gerekmektedir. Daha önce bilimsel bir toplantıda sunulmuş olan bildiriler, bu durumun belirtilmesi şartıyla kabul edilebilir. İlk yayımlandığı tarihten itibaren asgarî 25 yıl geçmiş olan; önem ve etki bakımından klasik metin olarak değerlendirilebilecek yazı ve çeviriler, daha önce yayımlanmamış olmaları kuralının istisnasını oluşturur. Bu tür metinlere daha önce yayımlanıp yayımlanmamış olmalarına bakılmaksızın **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'nde yer verilebilir. Buna ilave-ten, dergide, kitap eleştirileri de yayımlanabilmektedir.
- **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'nde yayımlanan yazıların fikrî sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayım için kabul edilen metinlerin, fizikî ve elektronik ortamda, tam metin olarak yayımlanmak da dâhil olmak üzere, tüm yayım hakları **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'ne aittir. Kullanılan çizim, fotoğraf ve görsel malzemelerin hakları da **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'ne ve anlaşmalı olarak da çizer ve fotoğrafçılarına aittir.

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

388 • Takdim / Preface

390 • Editörden / Editorial

391 • Yücel Uyanık – Abdulkadir Yüksel

Demiryolu İşçilerinin Çalışma Yaşamlarında Karşılaştıkları Güçlükler Üzerine Nitel Bir Çalışma

A Qualitative Study on The Difficulties of The Railway Workers Faced in The Working Life

409 • Agah Başdeğirmen – Damla Yalçın Çal

Sektör Bazında İşyerleri ve Zorunlu Sigortalıların İllere Göre Kümelemesi

Clustering of Workplaces and Compulsory Insured Policyholders According to Provinces by Sector

430 • İmdat Türkay

İşverenler Tarafından Hizmet Erbabına Ödenen Yurtiçi Gündeliklerin Vergilendirilmesi

Taxation of Domestic Casuals Paid to Servicemen by Employers

456 • Yunus Köleoğlu – Ali Seyyar

Engelli Dostu İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından Özel İş Analizi

Special Workplace Analysis in Connection With Handicapped Friendly Human Resources Management

480 • Metin Serhat İlter

Kırsal Turizmle Kırsal Kalkınmanın Kırsal Yoksulluğu Azaltmadaki Etkisi: Yatağan Örneği

Rural Development Within Rural Tourism Effect of Rural Poverty: A Case From The Yatağan

508 • Ali Seyyar

Alexander Rüstow'un Sosyal Piyasa Ekonomisine Yüklelediği "Hayatî Politika" (Vitalpolitik) Kavramı

The Concept of "Life Policy" (Vitalpolitik) Installed on The Social Market Economy By Alexander Rüstow

537 • Abdurrahman Sefa Ulu

İnsan Hakları Bakış Açısı ile Türkiye'de Yoksulluk İstatistikleri Üzerine Bir Değerlendirme

Assessment of The Poverty Statistics From Human Rights Perspective in Turkey

TAKDİM

HAK-İŞ Konfederasyonu olarak sahada bütün zorluklara rağmen emeğin ve ekmeğin mücadelesini vermeye devam ediyoruz. Ancak bir yandan Covid-19 salgınının çalışma hayatına olumsuz etkisi öbür yandan küresel ekonomik zorluklara paralel çalışanların alım gücünü daraltan süreç sahadaki mücadeleyi gerçekten de zorlaştırmaktadır. Salgın şartlarına göre çalışma mekanlarının düzenlenmesinden işe gidiş gelişlerde yaşanan sorunlara kadar birçok açıdan emekçi kesimi salgının en büyük hedefi olmuştur. Biz konfederasyon olarak emekçinin yaşadığı bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için bütün mesaimizi bu yönde harcıyoruz. Sahada elbette mücadelemizin bir karşılığı var ancak küresel düzeyde sistemik sorunların ortadan kaldırılması ve insan onuruna yaraşır bir çalışma düzeninin sağlanması adına son derece önemlidir.

*

Eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasında sendikal mücadelenin gücünden yararlanılması gerekmektedir. Yaklaşık 200 yıllık sendikal mücadele tarihinin yanına biz HAK-İŞ olarak tarihsel olarak miras aldığımız adalet ve dayanışma pratiğini de ekleyerek oluşturduğumuz mücadele stratejisi sahada çok önemli başarılarla ulaşılmaya vesile olmaktadır. Eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasında bu emek mücadelesinde edindiğimiz tecrübeyi hem kamu kesimiyle hem de özel sektörle yeri geldiğinde paylaşıyoruz. Ancak daha sistemli bir yaklaşımla sorunların çözümü için plan ve projeler geliştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu minvalde oluşturulacak her türlü platformda konfederasyon olarak katkı ve desteğimizi sunmaya hazırız.

HAK-İŞ bütün olumsuzluklara karşın büyüklüğünden ve gücünden hiçbir şey kaybetmeden mücadelesine devam etmektedir. Konfederasyonumuz, 729 bin 487 üye sayısı ve 21 üye sendikası ile birlikte örgütlenmeyi büyümeyi ve güçlenmeyi sürdürmektedir. Bu, önemli bir başarıdır, bu başarıda katkısı olan örgütümüze, HAK-İŞ'e inanan, güvenen ve bu yolda bizimle beraber yürüyen bütün emekçi kardeşlerimize gönülden teşekkür ediyorum. Bununla birlikte açıklanan istatistiklere baktığımızda da yapılacak çok şey olduğunu da ifade etmekte fayda var. Çünkü toplam 15 milyon 294 bin 362 işçinin sadece yüzde 14,32'sine denk gelen 2 milyon 189 bin 645'inin sendikalara üye olduğu görülmektedir. Bu durum bize yeni sorumluluklar yüklemektedir. Bu nedenle HAK-İŞ Konfederasyonu olarak, sendikasız bütün çalışanlara ulaşarak onların haklarının savunulması, emek mücadelesinin toplumun ve üreten kesimin tamamını kapsaması için mücadele edeceğiz. Bu mücadeleyi de bütün toplumu kavrayan bir şekilde ve bilimsel bir motivasyonla yapacağız.

10. yılını dolduran Hak-İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi bu bilimsel çabanın en büyük kanıtıdır. Derginin bu günlere gelmesinde katkısı olan bütün yazar ve editoryal ekibimize teşekkür ediyorum.

Mahmut ARSLAN

Genel Başkan

HAK-İŞ Konfederasyonu

EDİTÖRDEN

Onuncu yılını doldurduğumuz HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi emek ve sendikal mücadele alanında bilimsel kalitesiyle ve istikrarıyla kendine saygın bir yer edindi. Bu on yıl sürecinde yayınladığımız her sayımızda Türkiye ve dünyada çalışma hayatı ve emek sektöründe yer alan önemli konuların analizini içeren makaleler yayınlandı. Bu sayı ile birlikte başlangıcından bugüne toplam 309 bilimsel makale yayınlanan derginin internet sitesinden açık erişimli bir şekilde yayın yapılmıştır. HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi'nin DergiPark'ta yer alan alanındaki istatistiklere baktığımızda 10 yıl boyunca yayınladığımız makalelerin toplam 1.303.478 defa indirme yapıldığı görülmektedir. Bu rakam derginin ne kadar önemli bir görev üstlendiğini de açıkça ortaya koymaktadır.

Bundan sonraki süreçte de 10 yılda edindiğimiz tecrübeyi okuyucularımıza aktarmak, araştırmacılarımızın bilimsel çalışmalarına bir mecra olmak ve onları okuyucularla buluşturmak için daha nitelikli yayın yapmak bizim en önemli hedefimiz. Bu hedefe erişmek için dergiye katkısı olan yazarlarımıza ödediğimiz telif ücreti güncelledik. Gelecek sayıdan itibaren 2022 yılında makale başına yazarlarımıza 1000 TL telif ücreti ödeyeceğiz. Bununla birlikte bilimsel yayıncılığın en önemli unsuru olan akran değerlendirmesinde hakemlerimizin katkısının son derece önemli olduğunun bilinciyle katkı sunan her hakemimize de 250 TL ücret ödemeyi kararlaştırdık. Bilimsel makalelerin telifle yayınlanması çok nadir görülen bir uygulama olmasına rağmen emek mücadelesi veren bir kurum ve dergi olarak araştırmacılarımıza destek verilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Çalışmalarıyla katkı sağlayan yazarlarımıza ve hakemlerimize teşekkür ediyoruz. İyi okumalar.

Dr. Osman Yıldız

Editör